

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl dne 1. března 2011 v plénu složeném z předsedy Pavla Rychetského a soudců Stanislava Balíka, Františka Duchoně, Vlasty Formánkové, Vojena Güttlera, Pavla Holländera, Ivany Janů (soudkyně zpravodajky), Vladimíra Kůrky, Dagmar Lastovecké, Jiřího Muchy, Jana Musila, Jiřího Nykodýma, Miloslava Výborného, Elišky Wagnerové a Michaely Židlické ve věci ústavní stížnosti stěžovatelů **a) MUDr. A. D.** a **b) J. D.**, obou zastoupených JUDr. Miroslavou Hustákovou, advokátkou, se sídlem nám. Míru 4,5, Bruntál, proti **usnesení Senátu Parlamentu České republiky č. 570, 571, 573, 574, 578, 579, 580, 583, 584 ze dne 27. 10. 2010, č. 587, 589, 598 ze dne 3. 11. 2010, a č. 601, 602, 603, 604 ze dne 12. 11. 2010**, ve vztahu k usnesením Senátu Parlamentu České republiky č. 601, 602, 603, 604 ze dne 12. 11. 2010 spojené s návrhem na odložení vykonatelnosti, ve vztahu k usnesením Senátu Parlamentu České republiky č. 601, 602, 603, 604 ze dne 12. 11. 2010, dále spojené s návrhem, aby Ústavní soud uložil prezidentovi republiky, aby zákony, o nichž bylo rozhodnuto těmito usneseními, nepodepisoval, až do rozhodnutí o ústavní stížnosti, spojené dále s eventuálním návrhem, aby bylo uloženo Ministerstvu vnitra, aby zákony, o nichž bylo rozhodnuto usneseními Senátu Parlamentu České republiky č. 601, 602, 603, 604 ze dne 12. 11. 2010 nepublikovalo ve Sbírce zákonů až do rozhodnutí ústavní stížnosti, za účasti Senátu Parlamentu České republiky, t a k t o :

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

I.

Obsah ústavní stížnosti

Stěžovatelka a) je senátorkou Parlamentu České republiky, zvolená v obvodě č. 4 ve volbách do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve dnech 15. – 16. 10. 2010 a 22. – 23. 10. 2010. Stěžovatel b) je senátorem Parlamentu České republiky, zvoleným v obvodě č. 31 ve volbách do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve dnech 15. – 16. 10. 2010 a 22. – 23. 10. 2010.

Návrhem sp. zn. Pl. ÚS 47/10, doručeným dne 11. 11. 2010, označeným jako ústavní stížnost, se stěžovatelé domáhali zrušení usnesení Senátu Parlamentu České republiky (dále jen “Senát”) č. 570, 571, 573, 574, 578, 579, 580, 583, 584 ze dne 27. 10. 2010, a dále č. 587, 589, 598 ze dne 3. 11. 2010. Návrhem, doručeným dne 14. 11. 2010, označeným rovněž jako ústavní stížnost, se titíž stěžovatelé domáhali zrušení usnesení Senátu Parlamentu České republiky č. 601, 602, 603, 604 ze dne 12. 11. 2010. Tomuto pozdějšímu návrhu byla přidělena sp. zn. Pl. ÚS 48/10 (viz dále).

Stěžovatelé tvrdí, že rozhodnutím orgánu veřejné moci došlo k zásahu do jejich ústavně zaručených práv plynoucích z čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), dle něhož „[o]bčané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců“. Dále namítají porušení čl. 15, čl. 16 odst. 2, čl. 19 odst. 1 a čl. 25 písm. b) Ústavy.

Z **napadených usnesení**, jak jsou veřejně přístupná na internetových stránkách Senátu, přičemž stěžovatelé jejich kopie nepřipojili, plyne, že

- a) pod č. 570 bylo přijato usnesení k vládnímu návrhu na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013 (senátní tisk č. 354),
- b) pod č. 571 bylo přijato k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Protokol, kterým se mění Protokol o přechodných ustanoveních, připojený ke Smlouvě o Evropské unii, ke Smlouvě o fungování Evropské unie a ke Smlouvě o založení Evropského společenství pro atomovou energii, podepsaný dne 23. června 2010 v Bruselu (senátní tisk č. 312),
- c) pod č. 573 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 340),
- d) pod č. 574 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, ve znění zákona č. 281/2009 Sb., a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 343),
- e) pod č. 578 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 344),
- f) pod č. 579 bylo přijato usnesení k návrhu senátního návrhu zákona senátora Petra Pakosty a dalších, kterým se mění zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 270),
- g) pod č. 580 bylo přijato usnesení k návrhu senátního návrhu zákona senátora Petra Pakosty a dalších senátorů, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 311),
- h) pod č. 583 bylo přijato usnesení k návrhu k Informacím komisí Senátu o činnosti za rok 2010 (senátní tisk č. 360),
- i) pod č. 584 bylo přijato usnesení k Informacím stálých delegací Parlamentu České republiky o činnosti za 7. funkční období (senátní tisk č. 358),
- j) pod č. 587 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 362),
- k) pod č. 589 bylo přijato usnesení k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 81, o inspekci práce v průmyslu a v obchodě, a Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 129, o inspekci práce v zemědělství (senátní tisk č. 310),
- l) pod č. 598 bylo přijato usnesení k Výroční zprávě Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže za rok 2009 (senátní tisk č. 304),

- m) pod č. 601 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí (senátní tisk č. 363),
- n) pod č. 602 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 364),
- o) pod č. 603 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (senátní tisk č. 365), a
- p) pod č. 604 bylo přijato usnesení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (senátní tisk č. 366).

Z **ústavní stížnosti** plyne, že stěžovatelé z čl. 21 odst. 1 Listiny dovozují právo senátora vykonávat svůj mandát „*po celé volební období*“. Pokud mandát vykonává jiná osoba, než které podle Ústavy náleží, považují stěžovatelé takové jednání za nulitní. Odmítají, že by praxí Senátu, navíc praxí protiústavní, mohla vzniknout ústavní zvyklost, neboť zde není anglosaský systém práva s nepsanou ústavou, v němž by se opakovaným chováním vytvářel „*automaticky precedent*“. Stěžovatelé poukazují na to, že ve volbách do Senátu ve dnech 15. - 16. 10. 2010 a 22. - 23. 10. 2010 bylo zvoleno celkem 27 senátorů, z toho 6 opakovaně. Poukazem na čl. 16 odst. 2, čl. 19 odst. 1 a čl. 25 písm. b) Ústavy dovozují, že pokud 21 nově zvolených senátorů mandát získalo, tak musel zaniknout mandát senátorům zvoleným v předchozím volebním období. K tomu poukazují na internetové stránky <http://www.volby.cz>, které mají zahrnovat do aktuálního složení Senátu pouze senátory nově zvolené, a oproti tomu <http://www.senat.cz>, dle nichž má mít (ke dni 13. 11. 2010) Senát celkem 101 senátorů. Dle jejich výkladu nelze šestileté období mandátu senátora počítat podle správních, případně občanskoprávních předpisů. Svolání schůze Senátu bývalým předsedou (pozn.: myšlena patrně 24., resp. 25. schůze) považují za vadný právní akt, neboť podle stěžovatelů pozval osoby, které již neměly mandát. Neshledávají žádného důvodu, proč by měl předseda Senátu porušovat svůj slib. Podle stěžovatelů měl pozvat buď toliko dvě třetiny senátorů s platným mandátem nebo Senát v novém složení. Stěžovatelé uvádějí, že první písemný kontakt s předsedou Senátu měli na základě jeho písemného podání ze dne 4. 11. 2010, kterým jim gratuloval ke zvolení. Vzhledem k tomu, že k hlasování nebyli přizváni nově zvolení senátoři, nelze podle stěžovatelů předjímat, jak by hlasování o napadených usneseních dopadlo. Senát mohl rozhodovat v novém složení, i kdyby se všichni nově zvolení senátoři nemohli na zasedání hned po volbách dostavit.

V **ústavní stížnosti**, původně přijaté pod sp. zn. Pl. ÚS 48/10, stěžovatelé dále uvádějí, že mají být pozváni na schůzi ke složení slibu až na 24. 11. 2010, přičemž však obecně považují za logické, aby byl slib složen na nejbližší schůzi po zvolení. Ústavu v této otázce neshledávají nejasnou či rozpornou, namítají především její účelové politické zneužití. Poukazují přitom na skutečnost, že v doplňovacích volbách je senátor volen na zbytek volebního období, tedy nikoliv na plné období šestileté, kterážto skutečnost má zřejmě svědčit pro výklad svědčící pro zánik mandátu senátora bezprostředně zvolením nového. Svolání 24. a 25. schůze Senátu považují za závažné

zneužití moci. Skutečnost, že obdobná praxe Senátu vždy po volbách nebyla nikdy napadena u Ústavního soudu, vysvětlují tím, že o ní voliči nevěděli. Stěžovatelům není známo, že by se tato skutečnost někdy sdělovala pomocí médií veřejnosti. Konečně *„není stěžovatelům jasné, jak mohlo být zahájeno v Senátu řízení o zákonu na podporu využitelných zdrojů údajně již dne 27. 10. 2010, když prokazatelně bylo doručeno Senátu až dne 1. 11. 2010“* (pozn.: myšlena zřejmě novela zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů). Uzavírají, že došlo *„k přímému ovlivnění budoucího politického vývoje v naší zemi, bez nutné politické podpory voličů, kterou vyjádřili v posledních volbách“*.

K této ústavní stížnosti, původně přijaté pod sp. zn. Pl. ÚS 48/10, stěžovatelé **připojili návrh** podle § 79 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů [dále jen „zákon o Ústavním soudu“], aby Ústavní soud odložil vykonatelnost usnesení Senátu č. 601, 602, 603, 604 ze dne 12. 11. 2010, což odůvodnili požadavkem, aby Ústavní soud až do meritorního rozhodnutí zastavil další legislativní proces, aby se zákony, o nichž bylo napadenými usneseními rozhodnuto, nestaly platnými a účinnými. Proto stěžovatelé navrhli, aby Ústavní soud uložil prezidentovi republiky, aby zákony, o nichž bylo napadenými usneseními rozhodnuto, nepodepisoval, eventuálně, aby v případě, že zákony budou v době rozhodování Ústavního soudu prezidentem republiky již podepsány, uložil Ministerstvu vnitra, aby zákony, o nichž bylo napadenými usneseními rozhodnuto, nepublikovalo ve Sbírce zákonů, a to až do meritorního rozhodnutí Ústavního soudu.

Obě ústavní stížnosti následně stěžovatelé **doplňli podáním** doručeným dne 31. 1. 2011. V něm stěžovatelé zmiňují blíže nespecifikované stanovisko „Katedry státu u práva“ Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, z něhož má plynout, že ústavní stížnost je důvodná a bez formálních vad. Dále poukázali na velký politický a ekonomický dopad dotčených zákonů. Zejména však stěžovatelé s odkazem na ustanovení § 37 zákona o Ústavním soudu odmítli soudce JUDr. Vladimíra Kůrku, kterého označili za podjatého, neboť svůj právní názor na danou problematiku měl údajně, ještě před podáním ústavních stížností, sdělit svým známým.

II.

Řízení před Ústavním soudem

Ústavní soud se řídí rozhodnutím o atrahování působnosti č. j. Org. 49/10 ze dne 30. listopadu 2010, které bylo publikováno ve formě sdělení Ústavního soudu č. 342/2010 Sb. Dle čl. 1 odst. 1 písm. e) si plénium vyhrazuje rozhodování o ústavních stížnostech proti rozhodnutí nebo jinému zásahu orgánu veřejné moci, je-li účastníkem řízení nebo vedlejším účastníkem řízení o této ústavní stížnosti prezident republiky, vláda, předseda vlády, Parlament nebo některá z jeho komor, předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu nebo předseda Senátu Parlamentu nebo jiný orgán komory Parlamentu. Dle čl. 1 odst. 2 písm. a) si plénium v takové věci vyhradilo rovněž rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Z tohoto důvodu v nyní předložené věci v řízení o ústavní stížnosti rozhoduje plénium Ústavního soudu.

Stěžovatelé podali postupně dvě ústavní stížnosti, a to sp. zn. Pl. ÚS 47/10, která byla přidělena soudkyni zpravodajce Ivaně Janů, a sp. zn. Pl. ÚS 48/10, která byla přidělena soudci zpravodaji Vladimíru Kůrkovi.

S ohledem na uplatněnou námitku podjatosti rozhodl Ústavní soud usnesením č. j. Pl. ÚS 47/10-26 ze dne 9. 2. 2011 tak, že soudce Vladimír Kůrka není vyloučen z projednávání a rozhodování ústavních stížností vedených pod sp. zn. Pl. ÚS 47/10 a Pl. ÚS 48/10.

Vzhledem k totožnosti námitek a obsažené argumentaci považoval Ústavní soud za účelné obě Ústavní stížnosti spojit pod sp. zn. Pl. ÚS 47/10, a to usnesením č. j. Pl. ÚS 47/10-23 ze dne 9. 2. 2011.

III.

Posouzení návrhu Ústavním soudem

Ústavní soud před věcným projednáním ústavní stížnosti vždy posuzuje podmínky řízení a obsah návrhu z hledisek stanovených zákonem o Ústavním soudu. V nyní předložené věci dospěl k závěru, že návrh byl podán někým zjevně neoprávněným a zároveň že k jeho projednání není Ústavní soud příslušný. Zčásti se jedná o návrh nepřipustný.

Vzhledem k tomu, že stěžovatelé ve svérázně koncipované ústavní stížnosti nepřizpůsobují svou argumentaci konkrétnímu typu řízení před Ústavním soudem a nevypořádávají se s procesními podmínkami řízení o ústavní stížnosti, a požadují tak po Ústavním soudu výkon univerzálního dozoru nad orgány moci zákonodárné, považuje Ústavní soud za vhodné pro stěžovatele i jejich právní zástupkyni zrekapitulovat obsah právní úpravy.

Čl. 87 odst. 1 Ústavy obsahuje taxativní výčet věcí, o nichž Ústavní soud může rozhodovat, ve vztahu k projednávané materii zejména písm. a) (zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení) a písm. d) (ústavní stížnost proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod). Uvedené se promítá i do odlišných typů a podmínek řízení, např. otázky aktivní legitimace, jak jsou obsaženy v zákoně o Ústavním soudu. Podle § 64 odst. 1 návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy je oprávněn podat prezident republiky, skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů, senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti, vláda za podmínek uvedených v § 118, ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona, nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 zákona o Ústavním soudu. Podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu jsou ústavní stížnost oprávněni podat fyzické nebo právnické osoby podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byly účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánů veřejné moci bylo porušeno jejich základní právo nebo svoboda.

Výše uvedené typy řízení se liší svou funkcí, kterou v ústavním systému mají. Tedy např. zatímco v řízení o přezkumu ústavnosti zákona je sledována objektivní ústavnost, k čemuž je Ústavní soud nadán pravomocí odstranit protiústavní normu z právního řádu (derogace normy), v řízení o ústavní stížnosti je sledována především ochrana subjektivních ústavně zaručených práv osoby, a to odstraněním aktuálního a trvajících zásahu (kasace individuálního právního aktu). Uvedené rozlišení nicméně Ústavní soud nenahlíží formalisticky, nýbrž charakter napadeného aktu posuzuje dle reálného obsahu. V otázce přístupu Ústavního soudu k aktům smíšené povahy srovnej

například závěry Ústavního soudu v usnesení ze dne 15. září 2009 sp. zn. Pl. ÚS 24/09, a nálezu ze dne 10. 9. 2009 sp. zn. Pl. ÚS 27/09. Různým typům řízení před Ústavním soudem tak – např. s ohledem na rozsah své aktivní legitimace – jsou stěžovatelé nuceni každopádně přizpůsobit svou argumentační pozici a petit návrhu. V takto ústavně nastavených mezích soudního přezkumu Ústavním soudem se fakticky projevuje ústavní princip dělby moci mezi jednotlivými orgány veřejné moci.

Při posouzení formálních a materiálních náležitostí návrhu ve světle podmínek vyžadovaných zákonem o Ústavním soudu, není Ústavní soud podle ustálené doktríny vázán formálním označením návrhu, odůvodněním, nýbrž toliko petitem, tím, co stěžovatel žádá, tedy vlastním návrhem v úzkém slova smyslu.

Ve svém návrhu se stěžovatelé domáhají zrušení usnesení Senátu, která byla přijata k jednotlivým senátním tiskům. Ústavní soud však není oprávněn rušit akty Parlamentu, které byly vydány v průběhu legislativního procesu a teprve směřují (z valné části) k přijetí zákona. Takový zásah do probíhajícího rozhodovacího procesu moci zákonodárné by zcela vybočil z ústavně zakotvené pravomoci Ústavního soudu, tj. *ex post* rušit platné zákony, a vlastně by znamenal preventivní přezkum dosud nepřijatých aktů. **K rozhodnutí o zrušení usnesení Senátu v nedokončeném legislativním procesu není Ústavní soud příslušný**, neboť požadavek stěžovatelů zasahuje do ústavně garantovaných principů dělby moci. K obdobnému závěru dospěl Ústavní soud již v minulosti, a to v usnesení sp. zn. II. ÚS 21/02 ze dne 25. 1. 2002, v němž byl odmítnut návrh poslance Parlamentu České republiky, aby Ústavní soud zrušil usnesení Poslanecké Sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 15. 11. 2001 č. 1859.

Nadto nutno dodat, že napadají-li stěžovatelé – ve vztahu k (budoucím) zákonům, kterých se napadená usnesení týkají – primárně proceduru přijetí těchto zákonů, a předkládají-li argumenty směřující k zabránění vstupu dotčených zákonů v platnost, dalo by se říci, že tak sledují ochranu *objektivní* ústavnosti. Přezkum ústavnosti procedury přijetí zákona je standardní součástí řízení podle § 64 a násl. zákona o Ústavním soudu, a pouze v tomto řízení je možné zákon či jeho část pro obsahový nesoulad s ústavním pořádkem i pro neústavnost procedury – *ex post* – zrušit. Pro takto koncipovaný návrh – pokud by směřoval proti platnému zákonu – však stěžovatelé nejsou aktivně legitimováni, neboť zjevně nejsou skupinou nejméně 17 senátorů. K přezkumu těchto otázek tedy obecně vzato může dojít, ovšem nikoliv na základě návrhu (ústavní stížnosti) dvou senátorů.

Stěžovatelé se ve vztahu k napadeným usnesením dovolávají svého práva na nerušený výkon mandátu plynoucího z úspěšného uplatnění pasivního volebního práva. Toto právo mimochodem neplyne z čl. 21 odst. 1 Listiny, jak uvádějí stěžovatelé, nýbrž z čl. 21 odst. 4 Listiny, k čemuž srov. např. nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26. 1. 2005 (N 17/36 SbNU 185; 140/2005 Sb.) [„Z čl. 21 odst. 4 Listiny lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (...)“].

V nejobecnější rovině nelze vyloučit, že komora Parlamentu vydá v průběhu legislativního procesu takový akt, který bude mít charakter individuálního zásahu do základních práv konkrétní osoby. Ve svém návrhu však stěžovatelé v tomto ohledu nijak neargumentují, čím bylo právě napadenými usneseními do jejich základních práv

zasazeno. Z povahy přijatých usnesení, i z jejich obsahu, zřetelně plyne, že žádným z nich nebylo rozhodováno o právech a povinnostech stěžovatelů. Jinými slovy řečeno, sledují-li stěžovatelé ochranu svého subjektivního základního práva vykonávat nerušeně svůj mandát senátora, a tvrdí-li, že jim byl výkon tohoto mandátu odepřen, ani eventuálním zrušením všech napadených aktů ze strany Ústavního soudu by tvrzený zásah do základního práva, pokud má spočívat v neumožnění účasti stěžovatelů na činnosti Senátu, nebyl odstraněn. Protože žádné z napadených usnesení *objektivně* nemá způsobilost zasáhnout do základních práv stěžovatelů, a ve vztahu k jednotlivým usnesením to *nota bene* ani stěžovatelé netvrdí, **jsou navrhovatelé osobami zjevně neoprávněnými k podání ústavní stížnosti**. Oprávnění podat ústavní stížnost má ve smyslu § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu toliko osoba, která tvrdí, že právě napadeným rozhodnutím bylo porušeno její základní právo. V tomto ohledu trpí ústavní stížnost zásadním deficitem ústavně právní argumentace co do nezbytné příčinné souvislosti mezi tvrzeným porušením základního práva a napadeným aktem. Že napadená usnesení nade vší pochybnost nejsou akty, které by znamenaly překážku výkonu mandátu stěžovatelů, a tedy zásah do jejich základního práva, dokládá i skutečnost, že stěžovatelé k dnešními dni svůj mandát senátora plně vykonávají, a to aniž by došlo ke zrušení napadených usnesení.

Pokud stěžovatelé sledují ochranu svých subjektivních základních práv, musí jejich právní kroky (návrhy) směřovat k ochraně těchto základních práv a nikoliv k cílům jiným (např. „zabránit tomu, aby se zákony přijaté na základě vadného postupu zákonodárných sborů staly platnými a účinnými“). Takové požadavky – nyní předložené návrhy – zcela zjevně nesměřují k ochraně základního práva stěžovatelů. Ve vztahu ke zcela obecně formulovanému úmyslu vykonávat svůj mandát senátora v konkrétní době po volbách, resp. na konkrétní schůzi Senátu, se stěžovatelé v ústavní stížnosti ničeho nedomáhají, tedy nepředkládají takový návrh, který by byl způsobilý odstranit tvrzený zásah do základního práva, a zároveň o němž by Ústavní soud byl příslušný rozhodnout [ve vztahu k přesně vymezeným alternativám výroku Ústavního soudu v řízení o ústavní stížnosti srov. § 82 odst. 3 písm. a), písm. b)].

Obiter dictum nutno dodat, že z podání stěžovatelů ani neplyne, že by se jakkoliv domáhali ochrany svého základního práva před doručením ústavní stížnosti Ústavnímu soudu, ačkoliv, vzhledem ke svému postavení zvolených kandidátů a pozdějšímu právnímu zastoupení advokátkou, mohli a měli vědět, že podle § 24 odst. 2 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů, platí, že „[f]unkční období začíná okamžikem zahájení první schůze Senátu konané poté, co po pravidelných volbách do Senátu byla nově zvoleným senátorům vydána osvědčení o zvolení; tím zároveň končí předchozí funkční období“. Tedy, že jedním z nezbytných kroků je získání *osvědčení o zvolení*, které je kandidátům zvoleným za senátory vydáno Státní volební komisí (§ 78 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů). Existence mandátu je pak dále vázána na složení slibu [čl. 23 odst. 2, čl. 25 písm. a) Ústavy] a jiné. Z návrhu se podává, že stěžovatelé ve věci toliko vyčkávali kroků „vedení Senátu,“ přičemž jediným kontaktem měl být blahopřejný dopis předsedy Senátu ze dne 4. 11. 2010, který však žádnou relevanci ke stanovení doby vydání osvědčení o zvolení nemá. Z veřejně dostupných zdrojů je navíc známo, že již po podání ústavní stížnosti příslušná osvědčení o zvolení vydal nově zvoleným senátorům předseda Státní volební komise dne 23. 11. 2010, od kteréhož okamžiku v zásadě odpadla překážka, která (dle pojetí stěžovatelů protiústavně) zabraňovala stěžovatelům ujmout se výkonu mandátu senátora

na nejbližší schůzi Senátu. I kdyby stěžovatelé vůbec na počátku řízení byli bývali dokázali v ústavní stížnosti identifikovat údajný zásah do svého základního práva a tomu přizpůsobit petit ústavní stížnosti, odpadla by nepochybně nejpozději tímto krokem (vydáním osvědčení o zvolení) možnost Ústavního soudu odstranit svým výrokem tvrzený *aktuální a trvající* zásah. Nutno zdůraznit, že Ústavní soud je oprávněn ke svému zásahu zásadně jen tehdy, může-li jím odstranit efektivně trvajícím protiústavní stav.

Výše uvedené tak v celém rozsahu dopadá na připojený návrh na vyloučení odkladného účinku podle § 79 odst. 2 zákona o Ústavním soudu. Návrh nemá vazbu na ochranu základního práva stěžovatelů.

S ohledem na připojený návrh na vydání předběžného opatření dle § 80 zákona o Ústavním soudu (uložení povinnosti prezidentovi republiky dotčené zákony nepodepisovat a Ministerstvu vnitra dotčené zákony nevyhlašovat) postačí toliko konstatovat, že by bylo možno takovému návrhu vyhovět, jak z uvedeného ustanovení plyne, pouze pokud ústavní stížnost samotná směřuje proti jinému zásahu veřejné moci, k čemuž však stěžovatelé ničeho nenavrhují [srov. § 82 odst. 3 písm. b) zákona o Ústavním soudu; např. usnesení sp. zn. II. ÚS 2126/07 ze dne 5. 9. 2007, jímž byl návrh na vydání předběžného opatření bez korespondujícího meritorního návrhu odmítnut pro nepřípustnost]. **Návrh na vydání předběžného opatření je proto návrhem nepřípustným.** Prezidenta republiky ani Ministerstvo vnitra Ústavní soud formálně ani nepovažoval za účastníky řízení, neboť jejich akty nebyly právně relevantním způsobem napadeny.

Ani další dílčí tvrzení a námitky (nekonkretizované stanovisko jedné z kateder Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně; „údajná“ manipulace se senátním tiskem č. 362 apod.) nemohou výše uvedené závěry ovlivnit. Jak plyne z již výše uvedeného, Ústavní soud sice plní v ústavním systému řadu úkolů, není však poradním místem při jakýchkoliv pochybách stěžovatelů spojených s legislativním procesem.

Z výše uvedených důvodů Ústavní soud uzavřel, že ústavní stížnost musí být odmítnuta, protože se jedná souběžně o návrh, k jehož projednání není Ústavní soud příslušný [podle § 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu] a zároveň jde o návrh podaný někým zjevně neoprávněným [podle § 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu]. Návrh na vydání předběžného opatření byl odmítnut jako nepřípustný podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 1. března 2011

Pavel Rychetský, v.r.
předseda Ústavního soudu